

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tehtäviksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin eräitä muutoksia, jotka johtuvat yksityisten alojen työeläkelainsäädännössä vuoden 2005 alusta voimaan tulevista muutoksista. Vuosia 2003—2006 koskevaan luopumistukijärjestelmään ehdotetaan tehtäviksi muutokset, joiden perusteella luopumistuki määräytyisi laskennallisesti samoin ehdoin koko järjestelmän soveltamisjakson ajan. Lakiin tehtäisiin maksussa olevien luopumistukien vuosittaista indeksitarkistamista koskevat yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöä vastaavat muutokset. Luopujan muita ansiotöitä koskevaa ansiotulorajaa ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan työttömyyseläkettä saavan ansiotulorajaa. Ansiotulorajoja ehdotetaan lisäksi tarkistettaviksi vuosittain työntekijäin eläkelaisissa säädetyllä palkkakertoimella.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi myös maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettua lakia ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettua lakia. Laeissa säädetään luopumistukijärjestelmää edeltä-

neistä maatalousyrittäjien luopumisjärjestelmistä, joiden perusteella edelleen maksetaan eläkkeitä tai korvauksia. Näihin luopumisjärjestelmiin ehdotetaan tehtäviksi vastaavat maksussa olevien eläkkeiden indeksitarkistamista koskevat muutokset sekä ansiotulorajan määrää ja sen vuosittaista tarkistamista koskevat muutokset kuin maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi vuonna 2002 maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksiä siten, etteivät luopumistuki-ään nostessa vuonna 2005 sel-laiset luopuvat puoliset, jotka vuonna 2004 ovat jo täyttäneet luopumistukijärjestelmän ikärajoja koskevat edellytykset, menettäisi tukea, vaikka lopullinen luopuminen toteutettaisiinkin vasta vuonna 2005. Sama koskisi luopuvia sisarusosakkaita ja maatalousyrittäjien leskiä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

YLEISPERUSTELUT

1.1. Luopumistuen saamisen edellytykset ja tuen määräytyminen

Maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994), jäljempänä luopumistukilaki, nojalla maksettava luopumistuki myönnetään maatalousyrittäjälle maatalouden rakennekehityksen edistämiseksi hänen luopuessaan tilanpidosta laissa säädetyllä tavalla.

Maataloudesta luopumistapoja on kaksi, luovutus sukupolvenvaihdoksin tilanpidon jatkajalle ja luovutus lisäalueeksi toiselle viljelijälle. Sukupolvenvaihdosluovutuksissa elinkelpoinen tila luovutetaan soveliaalle tilanpidon jatkajalle ja lisäalueluovutuksissa yhdellä tai useammalla luovutuksella lähitöllä sijaitsevan maatalon viljelijälle.

Luopumistuki on henkilökohtainen korvaus, joka maksetaan maatalouden harjoittamisesta pysyvästi luopuneelle maatalousyrittäjälle kuukausittain, kunnes hän täyttää 65 vuoden vanhuuseläkeiän. Vuosina 2003—2006 tapahtuvia luopumisia koskevasta luopumistukijärjestelmästä säädetään laissa 593/2002.

Vuosina 2005 ja 2006 toteutettavissa sukupolvenvaihdoksissa luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja on luopumishetkellä täyttänyt 56 vuotta. Vuoden 2004 loppuun saakka luopumistuen voi saada 55-vuotiaana. Luopumisen tapahtuessa vuosina 2003—2006 niin sanottuun uinuvaan luopumistukeen oikeutetun nuoremman puolison ikäraja määräytyy vanhempaan puolisoon sovellettavan ikärajan mukaan. Nuorempi puoliso on oikeutettu luopumistukeen, jos luopuminen tapahtuu aikaisintaan viisi vuotta ennen kuin hän täyttää luopumisikää koskevan edellytyksen. Tuen maksu alkaa kuitenkin vasta, kun nuorempi puoliso on täyttänyt luopumisikää koskevan edellytyksen.

Ikärajoja muutettiin maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (593/2002). Luopujan ikärajan noustessa vuoden 2005 alussa 56 vuoteen nousee myös nuorempaa puolisoa koskeva luopumisikä 50 vuodesta 51 vuoteen. Tällöin myös tuen maksu alkaa vuonna 2005 uinuvaan luopumistukeen oikeutetuilla luopujilla 56 vuoden iässä. Ikärajojen muutosta koske-

van lain voimaantulosäännöksen 9 momenttiin otettiin kuitenkin säännös siitä, että vuonna 1949 syntyneillä säilyy oikeus luopumistukeen tilalla tehtävän sukupolvenvaihdoksen perusteella 55 vuoden ikäisenä. Samalla myös säädettiin, että edellä mainittujen luopujien puolisoilla, jotka eivät itse vielä ole täyttäneet varsinaista lain edellyttämää luopumisikää, säilyy oikeus uinuvaan luopumistukeen 50 vuoden ikäisenä. Edellä mainitulla säännöksellä on ollut tarkoitus turvata se, että vuonna 2004 jo luopumistukeen oikeuttaneen ikärajan saavuttanutta luopujaa ei koskisi säännös korkeammasta 56 vuoden ikärajusta. Edellä mainitut ikärajasäännökset koskevat myös maataloutta sisärsuhtymässä harjoittanutta nuorempaa sisärsosakasta.

Luopumisen tapahtuessa vuosina 2003—2006 maatalousyrittäjän leskellä on oikeus luopumistukeen, jos luopuminen on tapahtunut aikaisintaan viisi vuotta ennen kuin hän täyttää kyseistä luopumistapaa koskevan ikärajaedellytyksen. Luopumistuen maksu alkaa vasta, kun ikärajaa koskeva edellytys on täytynyt. Sukupolvenvaihdoksissa maatalousyrittäjän leskellä on ollut siten oikeus luopua 50-vuotiaana vuosina 2003 ja 2004, jolloin tuen maksu on alkanut 55-vuotiaana. Vuonna 2005 luopumisikä nousee sukupolvenvaihdoksissa 56 vuoteen, jolloin maatalousyrittäjän leskellä on oikeus uinuvaan luopumistukeen 51-vuotiaana tapahtuneen luopumisen perusteella.

Luopumistuen perusmäärä

Luopumistuki muodostuu perusmäärästä ja täydennysosasta. Luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969), jäljempänä MYEL, mukainen työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Perusmäärän suuruutta määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon oikeutta eläkkeeseen, joka perustuu maatalousyrittäjän työ- tai virkasuhteeseen tai muuhun kuin MYEL:ssä tarkoit-

tuun yrittäjätoimintaan. Perusmäärä on sidottu työntekijäin eläkelain (395/1961), jäljempänä TEL, 9 §:ssä tarkoitettuun TEL-indeksiin (työikäisen TEL-indeksi). Luopumistuen perusmäärä muuttuu saman suuruiseksi MYEL:n mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi luopujan täyttäessä 65 vuotta.

Luopumistuen perusmäärän laskemiseen vaikuttavat eläkkeen perusteena oleva MYEL-työtulo eli eläketyötulo, eläkkeeseen oikeuttava aika sekä eläkkeen karttumisprosentti. Eläke lasketaan kultakin MYEL-yrittäjäjaksolta, joka on jatkunut vähintään neljä kuukautta. Yrittäjäjaksolla tarkoitetaan aikaa, jonka maatalousyrittäjän MYEL-vakuutus on ollut yhdenjaksoisesti voimassa. Eläke kultakin yrittäjäjaksolta saadaan kertomalla edellä mainitut eläketyötulo, eläkeikä ja karttumisprosentti keskenään. Yrittäjäjaksolta kertyneet eläkkeet lasketaan yhteen. Eläketyötuloa laskettaessa mukaan otetaan aika siitä lukien, kun henkilö on täyttänyt 23 vuotta. MYEL:n 14 §:n mukaan MYEL-työtulot on sidottu TEL 9 §:ssä tarkoitettuun työikäisen TEL-indeksiin.

Luopumistuen perusmäärä sisältää lisäksi niin kutsutun tulevan ajan osuuden, jolla tarkoitetaan aikaa eläketapahtumahetkestä 65 vuoden ikään asti. Toisin kuin MYEL:n mukaan myönnettävässä työkyvyttömyyseläkkeessä luopumistukilain 18 §:n 2 momentin mukaan luopumistuessa tulevan ajan työtulo lasketaan maatalousyrittäjän koko MYEL-vakuutuksessa oloajan työtulojen keskimäärän mukaan. Eläkettä karttuu kutakin eläkeajan kuukautta kohden 1/8 prosenttia eläketyötulosta eli vuodessa 1,5 prosenttia siten kuin TEL:n 5 § 1 momentissa ja MYEL:n 6 § 1 momentissa säädetään. TEL:n 5 §:n 2 momentin ja MYEL:n 6 §:n 1 momentin mukaan sen vuoden alusta, jona henkilö täyttää 60 vuotta, eläkettä karttuu kuitenkin 5/24 prosenttia eläketyötulosta kuukaudessa eli 2,5 prosenttia vuodessa. Luopumistuessa säännös korotetusta karttumasta tulee sovellettavaksi niissä tapauksissa, joissa luopuminen toteutetaan sinä vuonna, jona luopuja täyttää 60 vuotta tai sen jälkeen. Korotettu karttumaprocentti ei koske tulevan ajan eläkettä. Tulevalta ajalta 50 ikävuoden täyttämisen jälkeisestä päivästä 60 vuoden iän täyttämispäivään eläkettä karttuu 1,2 prosenttia

ja 60 vuoden iän täyttämistä seuraavasta päivästä 65 vuoden iän täyttämispäivään eläkettä karttuu 0,8 prosenttia vuodessa.

Lisäksi perusmäärää voi lisätä MYEL:n mukainen lapsikorotus ja vähentää yhteensovitus. TEL:n 7 g §:n mukaan lapsikorotusta eivät voi enää saada vuonna 1947 ja sen jälkeen syntyneet. Luopumistuen perusmäärään sovelletaan työeläkkeiden yhteensovittamista koskevia säännöksiä. Yhteensovituksen tarkoituksena on, että lakisääteiset eläkkeet ja jatkuvat korvaukset eivät nousisi yli kohtuulliseksi määritellyn 60 prosentin tason henkilön työaikaisista ansioista. Perusmäärää yhteensovitettaessa otetaan huomioon niin kutsutut ensisijaiset etuudet sekä peruseläkkeet. Ensisijaisia etuuksia ovat muun muassa tapaturmavakuutuslakiin (608/1948) perustuva päiväraha tai tapaturmakorvauksia koskevien lakien ja liikennevakuutuslain (279/1959) nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva korvaus. Peruseläkkeillä puolestaan tarkoitetaan eläkkeitä, jotka perustuvat työ- tai virkasuhteeseen tai yrittäjätoimintaan.

Täydennysosa

Luopumistukilain 19 §:n mukaan luopumistuen täydennysosa on yhtä suuri kuin se kansaneläke, joka luopujalle olisi myönnetty, jos hänellä luopumistuen alkaessa olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeenä myönnettyyn kansaneläkkeeseen. Luopumistuen täydennysosa lasketaan pitkälti kuten kansaneläkelain (347/1956), jäljempänä KEL, mukainen työkyvyttömyyseläke. Täydennysosan laskemiseen ei kuitenkaan sovelleta KEL:n 25 b §:n säännöksiä eläkkeen määrän suhteuttamisesta Suomessa asuttuun aikaan. Tämän johdosta täydennysosan laskemisessa sovelletaan KEL:n 26 §:n 5 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (547/1993) tullessa voimaan. Säännöksen mukaan eläkettä määrättäessä voidaan kokonaan tai osittain ottaa huomioon vieraasta valtiosta maksettavia etuuksia.

Täydennysosan suuruuteen vaikuttavat luopujan saamat jatkuvat eläkkeet ja korvaukset, perhesuhteet ja asuinpaikkakunta. Täydennysosa tarkistetaan vuosittain kansan-

eläkeindeksistä annetun lain mukaisella KEL-indeksillä siten, kuin luopumistukilain 19 § 2 momentissa säädetään. Luopumistuen täydennysosaa voidaan myös liittää KEL:n 29 §:ssä säädettyihin edellytyksiin lapsikorotus. Luopujan täyttäessä 65 vuotta täydennysosan maksaminen lakkaa ja Kela myöntää KEL:n mukaisen vanhuuseläkkeen saamisen edellytykset täyttävälle luopujalle kansaneläkkeen.

Luopumistukilain ansioturoraja

Luopumistukilain 7 §:n 2 momentin mukaan luopumistuen myöntäminen edellyttää, että luopuja lopettaa myös muut ansiotyöt kuin kaupallisen maatalouden harjoittamisen ja metsätalouden hankintatöiden tekemisen tai vähentää työskentelyään muissa ansiotöissä siten, että hänen ansiotulonsa näistä muista töistä voidaan arvioida kuukaudessa pienemmiksi kuin TEL:n 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu määrä kaksinkertaisena (458 euroa kuukaudessa vuoden 2004 tasossa). Luopumistukilain 25 §:ssä on säännökset luopumistuensaajan työskentelystä luopumistuen ollessa jo maksussa. Säännöksen mukaan luopumistukea ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana luopumistuen saaja on ansiotyössä ansaiten vähintään TEL:n 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua määrää (kaksinkertaisena kuukaudessa). Edellä sanottu rajamäärä on nykyisin sama kuin yksityisten alojen työeläkelainsäädännön mukaista työttömyyseläkettä saavan henkilön ansioturoraja eläkkeellä ollessa. Edellä mainittua ansioturorajaa tarkistetaan vuosittain TEL:n 9 §:ssä tarkoitettulla työikäisen TEL-indeksillä.

1.2. Yksityisten alojen työeläkelainsäädännön muutokset

Yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöä on muutettu laeilla 634—638/2003 sekä laeilla 884—895/2004, jotka tulevat voimaan vuoden 2005 alusta. Lakien 634—638/2003 valmistelun yhteydessä jätettiin erikseen selvitettäväksi kyseisistä laeista aiheutuvat mahdolliset muutostarpeet maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin. Koska luopumistuen perusmäärä määräytyy pitkälti kuten MYEL:n mukainen työkyvyttömyyselä-

ke, on yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön tulevilla muutoksilla heijastusvaikutuksia myös luopumistukeen.

Vanhuuseläkeikä ja eläkkeen karttuminen

Yksityisten alojen uudet työeläkesäännökset koskevat työkyvyttömyyseläkkeitä, joiden perusteena on eläketapahtuma vuonna 2006 tai sen jälkeen. Työkyvyttömyyseläke muuttuu 63 vuoden iässä vanhuuseläkkeeksi. Eläkkeen karttumaprosentit muuttuvat siten, että eläkettä karttuu 1,5 prosenttia ikävuosina 18—52, 1,9 prosenttia ikävuosina 53—62 ja 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta 4,5 prosenttia. TEL:n 5 §:n mukaan eläkkeellä olevan henkilön työskentelystä karttuu kuitenkin eläkettä 1,5 % henkilön iästä riippumatta. Myös luopumistukea saavan henkilön työskentelystä karttuu eläkettä 1,5 %. Jos MYEL-vakuutettu siirtyy MYEL:n mukaiselle vanhuuseläkkeelle 63 vuoden iässä, hänellä on mahdollisuus jatkaa edelleen MYEL-toimintaa eläkkeellä ollessaan ja kartuttaa eläkettä vapaaehtoisella MYEL-vakuutuksella 1,5 % vuodessa.

MYEL-työkyvyttömyyseläkkeiden osalta tulevan ajan eläkkeen karttuma on 50 vuoden ikään asti 1,5 prosenttia ja 50 vuoden iästä lukien 1,3 prosenttia vuodessa työtulosta, joka edustaa työkyvyttömyyttä edeltänyttä vakiintunutta palkkatasoa. Tämä vakiintunut ansiotaso määritellään viiden eläketapahtumaa edeltävän kalenterivuoden perusteella. MYEL-vakuuttamisen alkamisaika muuttuu nykyisestä 18 vuoden iästä 18 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alkuun ja päättyy 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alkuun.

Työeläkeuudistuksen yhteydessä muutetaan myös palkattomilta jaksoilta kertyvän eläketurvan määräytymistä. Nykyinen niin sanottu vuoden sääntö eläkkeen karttumisesta palkattomalta ajalta TEL-työsuhteessa sekä työeläkelisää koskevat säännökset poistuvat vuoden 2005 alussa. TEL:n 7 f §:ssä säädettyllä työeläkelisällä, jolla korotetaan eläkettä, on tarkoituksena korvata muun muassa ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa saaneen työttömyysaikaan sekä turvata työntekijälle eläketurvaa esimerkiksi kuntoutuksen, uudeli-

leenkoulutuksen tai työkokeilun ajalta. Työeläkeuudistuksen yhteydessä palkattomilta jaksoilta kertyvän eläketurvan määräytyminen muuttuu siten, että kertyvä eläke lasketaan ansiosidonnaisten etuuksien perusteena olevista ansioista. Eläkettä karttuu vuoden 2005 alusta lukien 1,5 prosenttia vuodessa sairauspäivärahan, äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahan sekä vuorotteluvapaakorvauksen perusteella. Valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) nojalla valtion varoista karttuu etuutta opiskeluajalta sekä alle kolmivuotiaita lapsia hoitaville kodinhoitotukea saaville vanhemmille 523,61 euron perusteella (vuoden 2004 tasossa). Vastavasti eläkettä karttuu vuoden 2005 alusta ansiosidonnaisten päivärahojen ajalta siten, että vuosityöansioihin rinnastetaan niiden palkattomilta ajoilta maksettujen etuuksien perusteena olevat ansiot, jotka nykyisin kartuttavat eläkettä työeläkelisän muodossa.

Eläkkeen laskenta

Eläkkeen laskennassa siirrytään MYEL:ssa niin sanottuun vuositekniikkaan, jossa eläkkeen perusteena oleva työtulo lasketaan kullekin kalenterivuodelle erikseen. Muutoksen myötä eläkettä ei enää määrätä kultakin yrittäjäjaksolta erikseen eikä eläkkeeseen oikeutavaa aikaa enää katkaista täysiin kuukausiin. Kunkin kalenterivuoden perusteena oleva työtulo on kyseisenä vuonna voimassa olleiden vahvistettujen ja TEL:n 7 b §:n (634/03) mukaisesti palkkakertoimella tarkistettujen vuotuisten tulojen kestoajoilla painotettu keskimäärä kyseisenä vuotena. Tulevan ajan eläke määräytyy eläketapahtumaa edeltävän viiden vuoden työansioiden perusteella myös yrittäjillä. Vuonna 2005 voimaan tulevien säännösten mukaisesti myönnettävien työeläkkeiden osalta yhteensovituksesta luovutaan lukuun ottamatta yhteensovitusta liikenne- ja tapaturmavakuutuslain sekä sotilasvammalain (404/1948) ja sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaisten korvausten kanssa.

Elinaikakerroin

Lain 634/2003 mukaan alkavan eläkkeen määrä riippuu elinajan odotteen kehityksestä eli siihen sovelletaan niin sanottua elinaikakerrointa. Eläketurva sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen vuoden 2009 jälkeen siten, että vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan työntekijän 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Vanhuuseläke kerrotaan eläkkeelle siirtymisiästä riippumatta sillä kertoimella, joka määriteltiin eläkkeensaajan 62 vuoden iän täyttämivuonna. Leskeneläkkeisiin sovelletaan elinaikakerrointa siinä vaiheessa, jolloin eläkkeeseen tehdään eläkesovitus. Elinaikakerrointa sovelletaan työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi. Elinaikakerrointa ei kuitenkaan sovelleta, jos työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtuma on ennen vuotta 2006.

Eläkkeen indeksitarkistamista koskevat muutokset

Voimassa olevan TEL:n 9 §:n mukaan maksussa oleva eläketurva sidotaan maan palkka- ja hintatason muutokseen siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Sen kalenterivuoden loppuun, jona työntekijä täyttääsi 65 vuotta, eläketurva on sidottu indeksiin, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,5 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,5 (työikäisen TEL-indeksi). Tämän jälkeiseltä ajalta käytetään indeksiä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,2 ja hintatason muutoksen painokerroin 0,8 (eläkeikäisen TEL-indeksi). Eläkkeensaajan iästä riippuen eläkepalkka tarkistetaan indeksilukujen muutosten mukaisesti joko työikäisen tai eläkeikäisen TEL-indeksillä eläkettä myönnettäessä ja toimitettaessa uusi yhteensovitus. Vastavasti maksussa oleva eläke tarkistetaan kalenterivuositain eläkkeensaajan iästä riippuen joko työikäisen TEL-indeksillä tai eläkeikäisen TEL-indeksillä. Luopumistukea myönnettäessä MYEL-työtulot tarkistetaan nykyisin laskentahetken tasoon työikäisen

TEL-indeksillä. Myös maksussa olevat luopumistuet tarkistetaan kalenterivuositain työikäisen TEL-indeksillä.

Vuoden 2005 alusta lukien indeksijärjestelmää uudistetaan siten, että kaikenikäisten työeläkkeensaajien maksussa olevia eläkkeitä tarkistetaan samalla indeksillä. Kaikkien maksussa olevien työeläkkeiden indeksitarkistuksessa siirrytään nykyiseen TEL:n 9 §:n mukaiseen eläkeikäisen TEL-indeksiin, jossa kuluttajahintaindeksin paino on 80 prosenttia ja ansiotasoindeksin paino 20 prosenttia. Muutos koskee myös jo ennen lain voimaantuloa myönnettyjä eläkkeitä.

Vuoden 2005 alusta voimaan tulevien säännösten mukaan eläkettä laskettaessa ansiot korotetaan laske ntahetken tasoon kertoimella, jossa ansiotasoindeksin paino on 80 prosenttia ja kuluttajahintaindeksin paino on 20 prosenttia (TEL:n 7 b §:ssä tarkoitettu palkkakerroin). Nykyistä indeksiä, jossa sekä ansiotasoindeksin että kuluttajahintaindeksin suhde on 0,5, sovelletaan kuitenkin edelleen sellaisten eläkkeiden laskentaan, jotka vuoden 2005 jälkeenkin lasketaan nykyisten säännösten mukaan. Jos henkilölle myönnetään työkyvyttömyyseläke vuonna 2005, hänen eläkkeensä lasketaan nykyisten säännösten mukaan, kuitenkin siten, että vahvistetut työtulot otetaan vuoden 2005 alusta lukien eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa huomioon sen määräisinä, kuin ne ovat olleet maatalousyrittäjälle maksuunpantujen vakuutusmaksujen perusteena.

Eläkkeiden indeksitarkistamista ja palkkakertoimen soveltamista koskevat säännökset tulevat voimaan vuoden 2005 alusta lukien, mutta eläkkeiden indeksitarkistukset vuodesta 2004 vuoteen 2005 tapahtuvat jo uudella työeläkeindeksillä. Myös eläkkeiden laskennassa käytettävien ansioiden tarkistaminen sekä laissa olevien rajamäärien tarkistaminen vuodelle 2005 tapahtuvat TEL:n 7 b §:ssä säädetyllä palkkakertoimella.

Työttömyyseläkettä koskeva ansiotuloraja

Nykyisin työttömyyseläkettä saava voi

työskennellä eläkkeellä ollessaan siten, että hän ansaitsee kuukaudessa enintään määrän, joka alittaa TEL:n 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn määrän kaksinkertaisena.

Tämä on 458 euroa vuoden 2004 tasossa.

Työttömyyseläkettä koskeva TEL:n 4 c §:n 4 momentin 2 kohdan mukainen rajamäärä muutetaan 523,61 euroksi kuukaudessa vuoden 2005 alusta voimaantulevalla lainmuutoksella. Edellä mainittu rajamäärä on vuoden 2004 tasossa ja sitä on tarkoitus tarkistaa vuoden 2005 alusta lukien vuosittain TEL:n 7 b §:ssä tarkoitettulla palkkakertoimella.

Lainmuutos koskee myös jo ennen lain voimaantuloa myönnettyjä työttömyyseläkkeitä.

1.3. Kansaneläkkeen määräytymistä koskevat muutokset

Kansaneläkkeessä vanhuuseläkeikä säilyy edelleen 65 vuotena. KEL:n 26 §:n 1 momentissa on säännökset etuuksista, jotka otetaan huomioon kansaneläkettä määrättäessä ja 2 momentissa säännökset siitä, mitä eläkkeeseen sisältyviä korotuksia tai eläkekertymiä ei oteta huomioon. Työeläkeuudistuksesta johtuen pykälän 2 momenttia muutetaan vuoden 2005 alusta voimaan tulevalla lailla 639/2003 muun muassa siten, että eläkettä määrättäessä ei oteta huomioon työkyvyttömyyseläkkeeseen TEL:n 7 g §:n nojalla tehtävää korotusta tai sitä vastaavaa korotusta eikä työeläkkeeseen 68 ikävuo den täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa lykkäyskorotusta. Tuloksi ei oteta myöskään työeläkkeeseen tulevaa korotusta, kun työeläke tarkistetaan kansaneläkkeen pohjaosan poistamisen vuoksi eikä työntekijäin eläkelain tai sitä vastaavien lakien mukaisesta 63 ikävuo den täyttymisen jälkeen tehdystä työstä karttunutta eläkettä. KEL:n 26 §:n 3 momenttia on puolestaan muutettu siten, että henkilön jatkaessa edelleen työnte koa KEL:n mukaisella vanhuuseläkkeellä ollessa, kansaneläkkeeseen luetaan 63 ikävuo teen mennessä karttuneen työeläkelakien mukaisen vanhuuseläkkeen määrä eli niin kutsuttu ennakkoitu eläke.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Muutokset luopumistuen määräytymiseen

Luopumistuen perusmäärän määräytyminen

Nykyinen luopumistukijärjestelmä koskee vuosina 2003—2006 tapahtuvia luopumisia. Työkyvyttömyyseläkkeen laskentaa koskevat muutokset ja luopumistuen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi 63-vuotiaana koskisivat käytännössä vain luopumistukilain soveltamisjakson viimeistä vuotta eli vuotta 2006. Tällöinkin luopumistuen laskenta määräytyisi pitkälti vanhojen säännösten mukaan, koska MYEL:n perusmäärään vaikuttavat työtulojaksot laskettaisiin vuoden 2004 loppuun kuten aikaisemmin ja aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2005 lukien alkavien työtulojaksojen osalta uusien säännösten mukaan.

Laskennallisten muutosten vieminen luopumistukijärjestelmään yhden soveltamisvuoden ajalle aiheuttaisi suuria hallintokuluja muun muassa ATK-järjestelmien uudistamisesta johtuen, mitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Edellä mainituista syistä ehdotetaan, että luopumistuki myönnettäisiin vuosia 2003—2006 koskevan koko soveltamisjakson ajan laskennallisesti samoin perustein eli ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Siinä tapauksessa, että luopumistukijärjestelmän jatkumista vuoden 2006 jälkeenkin pidetään tarpeellisenä, jatkamista koskevaan hallituksen esitykseen tultaneen sisällyttämään myös säännökset siitä, miten perusmäärän ja täydennysosan laskenta uudistetaan ottaen huomioon kaikki työeläkelainsäädännössä ja kansaneläkelaiissa toteutetut muutokset. Tällöin joudutaan ratkaisemaan myös se, miten yksityisten alojen työeläkelainsäädännön säännökset eläkkeen karttumisesta palkattomien etuuskien ajalta sekä elinaikakertoimen soveltamisesta luopumistuen jälkeen myönnettävään vanhuuseläkkeeseen otetaan huomioon luopumistukijärjestelmässä.

Luopumistuen määräytyessä ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olleiden säännösten mukaisesti, elinaikakerrointa ei sovellettaisi vuodesta 2009 alkaen niihin

vanhuuseläkkeisiin, joita edeltäneissä luopumistuissa luopuminen on tapahtunut ennen 31 päivänä joulukuuta 2006. Nämä luopumistuet olisivat laskennallisesti määräytyneet ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimaan tulleiden säännösten mukaisesti. Myöskään työkyvyttömyyseläkkeisiin, jotka on laskettu nykyisin säännöksin, ei sovelleta elinaikakerrointa eläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi eli ehdotus on tältä osin yhdenmukainen työeläkelainsäädännön kanssa.

Perusmäärän osalta ehdotus tarkoittaisi, että luopumistukea maksettaisiin edelleen 65-vuotiaaksi asti, josta lukien eläke muuttuisi vanhuuseläkkeeksi. Luopumistukea myönnettäessä perusmäärää määrättäessä eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika, eläkkeen karttuminen ja tulevan ajan osuuden laskenta sekä perusmäärän yhteensovitus määräytyisivät nykyisten säännösten mukaisesti vuoden 2006 loppuun saakka tapahtuneiden luopumisten osalta. Yhteensovituksen osalta ehdotetaan kuitenkin noudatettavan yhdenmukaisesti työeläkejärjestelmän kanssa menettelyä, jonka mukaan yhteensovituksessa huomioitaisiin nykysäännösten mukaisesti sellaiset työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetut työeläkkeet, joihin sovelletaan ennen vuotta 2005 voimassa olleita säännöksiä yhteensovituksesta. Tällöin edellä sanottua eläkettä ei otettaisi huomioon myöskään luopumistuen perusmäärän yhteensovituksessa, mikäli kysymyksessä olisi sellainen työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu peruseläke, jota ei vuoden 2005 alusta voimaan tulevien säännösten mukaisesti yhteensoviteta muiden työeläkkeiden kanssa.

Edellä sanottu ehdotus on yhdenmukainen työeläkejärjestelmän yhteensovitusmenettelyn kanssa. Se on myös hallinnollisesti tarkoituksenmukainen, koska vuoden 2005 säännösten voimaantulon jälkeen kaikkia niitä tietoja, joita tarvitaan nykyisten säännösten mukaisessa työeläkkeiden yhteensovituksessa, ei ole välttämättä enää käytettävissä ja nykyisten säännösten mukaisen yhteensovitusperusteen määrittely olisi siten ongelmallista ja hallinnollisesti työlästä. Yhteensovitus niin kutsuttujen ensisijaisten etuuskien kanssa tapahtuu laskennallisesti eri tavoin kuin nykyinen työeläkkeiden yhteensovitusmenettely. Ensisijaisiin etuuksiin kuuluu

muun muassa tapaturmaeläke. Ensisijaisten etuuksien osalta luopumistuen perusmäärän yhteensovittamisessa ehdotetaan jatkettavaksi nykyistä menettelyä.

Luopumistuen perusmäärää laskettaessa MYEL-työtulot eri työtulojaksoilta tarkistetaan nykyisten säännösten mukaisesti laskentahetken tasoon TEL:n 9 §:ssä tarkoitulla työikäisen indeksillä, jossa sekä palkkason muutoksen että hintatason muutoksen paino on 0,5. Koska maatalousyrittäjälle MYEL-työtulon perusteella maksuunpannun vakuutusmaksun ja eläkkeen perusteena olevan työtulon tulisi vastata toisiaan, ehdotetaan kuitenkin, että maatalousyrittäjälle vahvistetut työtulot otettaisiin eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa huomioon sen määräisinä kuin ne ovat olleet maatalousyrittäjälle maksuunpantujen vakuutusmaksujen perusteena vuoden 2005 alusta lukien. Tämä tarkoittaisi, että perusmäärää määrittäessä 31 päivänä joulukuuta 2004 asti harjoitetun maatalousyrittäjätoiminnan osalta käytettäisiin eläkkeen laskennassa TEL:n 9 §:n mukaisella indeksillä tarkistettuja MYEL-työtuloja ja 1 päivänä tammikuuta 2005 lukien käytettäisiin TEL 7 b §:n mukaisella palkkakertoimella tarkistettuja MYEL-työtuloja, joiden mukaisena MYEL-vakuutusmaksut on peritty.

Vuonna 2005 voimaan tulevia työeläkeindeksiä koskevia muutoksia sovelletaan myös jo ennen lain voimaantuloa myönnettyihin työeläkeisiin. Tämän vuoksi maksussa olevia eläkkeitä koskevien indeksimuutosten ehdotetaan tulevan vastaavasti sovellettaviksi kaikkiin maksussa olevien luopumistukien perusmääriin sekä myös niitä edeltäneiden luopumisjärjestelmien nojalla myönnettyihin etuuksiin. Tämä toteutuu säilyttämällä jo nykyisessäkin laissa oleva viittaus TEL:n 9 §:ään, jossa on säännökset maksussa olevien eläkkeiden indeksitarkistamisesta. Vuoden 2005 alusta voimaan tulevissa, yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöä koskevissa säännöksissä tapahtuneiden muutosten johdosta luopumistukea edeltäneisiin luopumisjärjestelmiin tulisi lisäksi ottaa perusmäärän yhteensovittamista koskevat vastaavat säännökset kuin edellä on selostettu luopumistuen pe-

rusmäärän osalta.

Yksityisten alojen työeläkelainsäädännön uudistamisen yhteydessä myös MYEL:n 11 §:ää on muutettu siten, että vanhuuseläkkeellä tai varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle maatalousyrittäjälle voidaan myöntää MYEL:n mukainen vapaaehtoinen eläkevakuutus. Lain mukaan luopuja voisi luopumistuen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi ja hänen täyttäessään 65 vuotta hakeutua vapaaehtoiseen MYEL-vakuutukseen ja kartuttaa eläketurvaa 68 vuoden ikään saakka uudelleen aloittamansa maatalousyrittäjätoiminnan perusteella.

Koko luopumistukilainsäädäntö muodostaa Euroopan yhteisön lainsäädännössä tarkoitettua valtiontukijärjestelmän, joka yhteisöjen komissio on hyväksynyt sillä perusteella, että se ehdoiltaan noudattaa yhteisön osarahoituskelpoisen, Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten kumoamisesta ja muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/1999 mukaista varhaiseläkejärjestelmää. Kyseisen neuvoston asetuksen 11 artiklan 1 kohdan mukaan maatalouden varhaiseläketuen ehtona on, että maatalousyrittäjä luopuu pysyvästi kaikesta kaupallisen maatalouden harjoittamisesta. Tukijärjestelmän luonteeseen ei siten kuulu, että viljelijä siirryttyään ensin varhaiseläkkeelle ryhtyy uudelleen harjoittamaan vanhuuseläkkeellä maataloutta. Luopumistuen myöntämisen yhteydessä luopuja on luovuttanut koko maatilan tai lisämaaluovutuksissa tilan peltojen omistusoikeuden luovutuksensaajalle. Vuokraamalla tapahtuvissa, 60 vuoden iässä tehdyissä luopumisissa pelto on puolestaan luovutettu vähintään kymmenen vuoden vuokrasopimuksella luovutuksensaajalle. Koska on epätodennäköistä, että viljelijät 65 vuoden iässä ryhtyisivät kovin runsaslukaisesti uudelleen harjoittamaan maataloutta luovuttuaan siitä jo kerran edellä mainitun luopumistoimin, esitykseen ei sisälly ehdotusta MYEL:n 11 §:n muuttamiseksi niin, että vapaaehtoisen eläkevakuutus myöntäminen näissä tapauksissa estettäisiin. Jos tällaisia tilanteita kuitenkin alkaa esiintyä, säännöstä on tarkasteltava uudelleen.

Luopumistukilaissa olevien tulorajojen tarkistaminen

Luopujan muita ansiotöitä koskevasta rajasta on säännökset luopumistukilain 7 §:n 2 momentissa ja lain 25 §:ssä. Raja vastaa nykyisellään määrältään työttömyyseläkkeellä olevan henkilön ansiotulorajaa. Edellä mainittuihin lainkohtiin ehdotetaan otettavaksi säännös 523,61 euron suuruisesta kuukausittaisesta ansiotulorajasta, joka vastaa vuoden 2005 alusta lukien noudatettavaa ansiotulorajaa työttömyyseläkettä saavilla (vuoden 2004 tasossa). Kuten työttömyyseläkkeissään, edellä ehdotettu rajamäärä koskisi myös jo ennen lain voimaantuloa myönnettyjä luopumistukia sekä maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990), jäljempänä SPVEL, mukaisia sukupolvenvaihdoseläkkeitä, joissa on ollut ansiotulorajaa koskevia säännöksiä 1 päivänä tammikuuta 1991 jälkeen tapahtuneiden luovutusten osalta.

Vuosina 1995—1999 tapahtuneita luopumisia koskevassa luopumistukijärjestelmässä samoin kuin sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmässä luopumistuensaajalle on aikanaan määrätty ansiotuloraja, jossa on ollut yhtenä osana vakiintunut ansiotulo ennen luovutusta ja toisena osana TEL:n 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu rajamäärä kaksinkertaisena. Edellä tarkoitetuissa tapauksissa ehdotetaan ansiotuloraja määritettäväksi siten, että TEL:n 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn kaksinkertaisen rajamäärän sijasta vakiintuneeseen ansiotulon kuukausimäärään lisätäisiin edellä mainittu 523,61 euron suuruinen rajamäärä. Enemmistöllä edellä mainituista luopujista kuukausittainen ansiotuloraja on kuitenkin muo dostunut pelkästään TEL:n 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rajamäärästä kaksinkertaisena. Mikäli vakiintunutta ansiotuloa ei aikanaan ole vahvistettu, ansiotuloraja olisi näissä tapauksessa edellä mainitun rajamäärän sijasta 523,61 euroa kuukaudessa.

Lisäksi luopumistukilakiin ehdotetaan otettavaksi viittaus TEL:n 7 b §:ään, jota sovellettaisiin luopumistukilain 7 §:n 2 momenttiin ja luopumistukilain 25 §:ssä ja SPVEL:n

24 §:ssä säädettyyn ansiotulorajaan vuoden 2005 alusta lukien.

Luopumistuen täydennysosa

Luopumistukilain 19 §:n mukaan luopumistuen täydennysosa on yhtä suuri kuin se kansaneläke, joka luopujalle olisi myönnetty, jos hänellä luopumistuen alkaessa olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeenä myönnettyyn kansaneläkkeeseen. Koska luopumistuen perusmäärän ehdotetaan määräytyvän ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olleiden säännösten mukaisesti, vastaavasti on tarkoituksenmukaista, että luopumistuen täydennysosa määritetään vuosina 2005 ja 2006 nykyisten säännösten mukaisesti.

2.2. Muutokset luopujien ikärajiin

Luopumistukea haetaan aina etukäteen ennen luopumisen toteuttamista. Luopujaan sovellettava luopumisikä määräytyy luopumishetken perusteella. Etukäteispäätöksellä ilmoitetaan ne ehdot, joiden täytyessä luopumistuki myönnetään. Etukäteispäätös on voimassa kuusi kuukautta päätöksen antamisesta lukien. Vuosina 2005 ja 2006 luopumisikä sukupolvenvaihdoksissa nousee 55 vuodesta 56 vuoteen.

Maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen sisältyvän suojasäännöksen mukaan vuonna 1949 syntyneeseen luopujaan ei sovelleta 56 vuoden ikäraja. Sama koskee hänen nuorempaa puolisoaan tai maataloutta harjoittavan sisarusyhtymän nuorempaa osakasta, jolla luopumisikä on 50 vuotta. Suojasäännöksen tiukka sanamuoto saattaa nykyisellään kuitenkin johtaa tilanteeseen, jossa väliinputoajiksi jäisi nuorempi puoliso, mikäli puolisoista vanhempi on syntynyt aikaisemmin kuin vuonna 1949. Vuoden 2005 alusta muiden kuin vuonna 1949 syntyneiden puolisoihin sovelletaan uinuvan luopumistukioikeuden osalta 51 vuoden ikäraja. Myös tuen maksu alkaa heillä 56 vuoden iässä. Tällöin saattaa syntyä tilanne, että molemmat puoliset täyttävät ehdot vuoden 2004 puolella, mutta sukupolvenvaihdoksen siirtyessä etukäteispäätöksen voimassaolokana vuoden 2005 puolelle, ehdot muuttuisi-

vat siten, ettei nuorempi puolisoista täyttäisi-kään ikärajaa koskevaa edellytystä ennen kuin hän on saavuttanut 51 vuoden iän.

Edellä mainittu epäkohta ehdotetaan korjattavaksi ottamalla soveltamissäännökseen säännös siitä, että myös ennen vuotta 1949 syntyneen puolisolilla säilyisi oikeus uinuvaan luopumistukeen 50 vuoden iässä edellyttäen, että hän on täyttänyt mainitun iän vuoden 2004 puolella. Ehdotettu muutos poistaisi edellä mainitun ongelman, joka liittyy luopumistukioikeuden kerran jo saavuttaneen henkilön oikeuksien turvaamiseen ikärajojen muuttuessa. Ehdotettu muutos koskisi myös sisarusyhtymän osakkaita.

Uinuvaan luopumistukeen oikeutetun maatalousyrittäjän lesken osalta luopumisikä nousee 51 vuoteen vuonna 2005 ja tuen maksun alkaminen siirtyy vuotta myöhemmäksi. Vastaavasti kuin edellä on ehdotettu uinuvaan luopumistukeen oikeutetun nuoremman puolison tai maataloutta yhtymässä harjoittaneen nuoremman sisarusosakkaan osalta, ehdotetaan lain voimaantulosäännöksen muuttamista siten, että vuonna 1954 tai sitä aikaisemmin syntynyt maatalousyrittäjän leski, joka on vuoden 2004 puolella jo täyttänyt luopumisikää koskevan ehdon, säilyttäisi tämän oikeuden vuonna 2005 ja 2006 tapahtuvissa sukupolvenvaihdosluovutuksissa. Luopumisikää koskevalla ehto vaikuttaa luopumistuen maksun alkamiseen. Vuonna 1954 tai sitä aikaisemmin syntyneellä maatalousyrittäjän leskellä luopumistuen maksu alkaisi siten 55-vuotiaana.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Luopumistuen määräytyminen

Luopumistukijärjestelmän laskennan säilyessä pitkälti ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimaan tulleiden lainmuutosten mukaisena, järjestelmästä valtiontaloudelle aiheutuvat kustannukset pysyvät lain 593/2002 valmistelun yhteydessä arvioidun mukaisina. Luopumistukijärjestelmän jatkamisesta arvioitiin aiheutuvan vuonna 2003 noin 4 miljoonan euron, vuonna 2004 noin

15 miljoonan euron, vuonna 2005 noin 27 miljoonan euron ja vuonna 2006 noin 35 miljoonan euron vuotuiset kustannukset sekä edellä mainittujen lisäksi noin yhden miljoonan euron suuruiset vuotuiset hoitokustannukset. Koska luopumistuen laskennan ehdotetaan määräytyvän pitkälti nykyisin ehdoin vuoden 2006 loppuun asti, ehdotetuilla lainmuutoksilla ei arvioida olevan valtiontalouden kustannuksia lisääviä vaikutuksia.

Luopumistuki- ja sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmiin kuuluvia eläkkeitä ja korvauksia maksetaan 65 vuoden ikään asti. Tämän jälkeen on alettu maksaa vanhuuseläkettä. Maksussa olevat luopumistuen ja sukupolvenvaihdoseläkkeiden perusmäärät sekä alle 65-vuotiaille maksettavat luopumiskorvaukset ja luopumiseläkkeet on vuosittain tarkistettu TEL:n 9 §:ssä tarkoitettuna niin sanotulla työikäisen indeksillä, jossa ansiotason ja hintatason muutoksen paino on ollut yhtä suuri. Vuoden 2005 alusta noudatettavassa työeläkeindeksissä ansiotason muutoksen paino on 0,2 ja hintatason muutoksen paino 0,8. Ehdotetulla indeksimuutoksella luopumistukien ja sukupolvenvaihdoseläkkeiden sekä alle 65-vuotiaille maksettavien luopumiseläkkeiden ja luopumiskorvausten osalta ei arvioida olevan valtiontalouden kustannuksia lisääviä vaikutuksia, koska uuden työeläkeindeksin arvioidaan nousevan keskimääräisesti hitaammin kuin nykyisin noudatetun työikäisen TEL-indeksin. Luopumiskorvausten ja luopumiseläkkeiden osalta on eläkkeensaajan 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen puolestaan jo nykyisellään noudatettu eläkeikäisen TEL-indeksiä, joka vastaa suuruudeltaan vuoden 2005 alusta voimaan tulevaa työeläkeindeksiä.

Luopumistuen ikärajoja koskevan muutoksen ei arvioida aiheuttavan muutoksia aikanaan tehtyjen luopumistukikustannusten arvioihin. Nyt ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus korjata lain voimaantulosäännöksessä olleita suoja-säännöksiä siten, ettei edellä mainittuja välinpuitoajaryhmiä syntyisi.

3.2. Muut vaikutukset

Luopumistuen määräytyminen

Mikäli ehdotettua muutosta ei toteuteta, luopumistukilain 40 §:n 1 momentin viittaussäännösten johdosta MYEL:iin tehdyt työeläkejärjestelmän muutokset tulevat koskemaan myös luopumistukea siltä osin kuin on kysymys MYEL:iin perustuvasta luopumistuen määrästä. Ottaen huomioon, että järjestelmä nyky muodossaan on voimassa ainoastaan vuoden 2006 loppuun, ei järjestelmän muuttaminen tässä vaiheessa ole tarkoituksenmukaista muutoksen vaatiman hallinnollisen työmäärän vuoksi, mikä lisäksi saattaa vaikuttaa tukihakemusten käsittelyyn. Tuen saajien asemaa uusi järjestelmä ei muuttaisi merkittävästi.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa.

Alun perin esitykseen oli tarkoitus sisällyttää myös ehdotus tilanpitoa jatkaville luovutuksensaajille asetuksella säädettävän sivutulojen enimmäismäärän poistamisesta. Tavoitteena oli helpottaa maatilojen sukupolvenvaihdoksia silloin, kun jatkaja on jo ehtinyt hankkia itselleen ammatin eikä ole valmis lopettamaan heti muuta toimintaansa sukupolvenvaihdon johdosta. Samoin tarkoi-

tuksena oli lieventää aikaisempiin luopumisjärjestelmiin sisältyvien myyntirajoitustoumusten ehtoja.

Esityksestä pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, Eläketurvakeskuksesta, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Paliskuntain yhdistys ry:ltä, Saamelaiskäräjiltä ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund rf:ltä. Saaduissa lausunnoissa ehdotettuja säännöksiä eläkkeen määräytymisestä on pidetty perusteltuina. Siltä osin kuin lausuntopyyntöön sisältyi myös ehdotuksia luopumistuen myöntämisen perusteiden muuttamisesta sivutulojen poistamisen osalta, mielipiteet lausunnoissa vaihtelivat. Aikaisempiin luopumisjärjestelmiin kuuluvien, edelleen voimassa olevien pellon myyntirajoitusten lieventämistä koskevia muutoksia lausunnoissa pidettiin oikeasuuntaisina, mutta sellaisinaan riittämättöminä ja lisäselvitystä edellyttävinä. Valtiovarainministeriö kuitenkin vastusti kummakin muutoksen sisällyttämistä esitykseen.

Lausuntojen pyytämisen jälkeen esityksessä on vielä otettu huomioon työeläkeuudistuksessa omaksuttu tapa soveltaa yhteensöivä säännöksiä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta

7 §. Lainkohdan 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että luopumistuen myöntämisen ehtona on, että luopuja lopettaa tai vähentää työskentelyään muissa ansiotöissä siten, että hänen ansiotulonsa niistä voidaan arvioida olevan alle 523,61 euroa kuukaudessa. Edellä sanottu rajamäärä vastaa vuoden 2005 alusta voimaan tulevaa TEL:n 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa olevaa säännöstä työttömyyseläkettä saavan ansiotulorajasta. Edellä tarkoitettu rajamäärä on vuoden 2004 tasossa.

18 §. Lainkohdan 1 momentissa on säännökset perusmäärän määrittämisestä. Lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että luopumistuen perusmäärä määritetään niiden säännösten mukaan, joiden perusteella MYEL:n mukainen työkyvyttömyyseläke määräytyi ennen lain 637/2003 voimaantuloa. Tällöin luopumistuen perusmäärä laskettaisiin ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olleiden MYEL:n säännösten mukaisesti.

Lainkohdan 2 momentissa on nykyisellään säännös siitä, että perusmäärää määrittäessä ei sovelleta, mitä MYEL:n 8 i §:n 3 momentissa on säädetty tulevan ajan laskennasta työkyvyttömyyseläkettä määrittäessä. Laissa 637/2003 tulevan ajan laskentaa koskevat

uudet säännökset siirretään MYEL:n 8 i §:n 2 momenttiin. Luopumistuen perusmäärän ehdotetaan määräytyvän vuosina 2005 ja 2006 myös tulevan ajan osuuden laskennan osalta edelleen voimassa olevien säännösten mukaisesti eli noudattamatta MYEL:n 8 i §:n 3 momenttia. Tulevan ajan osuus olisi siten tarkoitusta laskea edelleen maatalousyrittäjän koko sen ajan tötulojen keskimäärän mukaan, jona henkilö on MYEL-vakuutettuna. Maininta siitä, ettei MYEL:n 8 i §:n 3 momenttia sovelleta, ehdotetaan siirrettäväksi lainkohdan 1 momenttiin, jossa on muutoinkin säännökset perusmäärän määrittämisestä ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olleiden MYEL:n säännösten mukaisesti.

Lainkohdan 3 momentin mukaan perusmäärään sovelletaan TEL:n 7 g,, 8 ja 8 a §:ää sellaisina kuin ne olivat voimassa ennen työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaantuloa. TEL:n 7 g § koskee lapsikorotusta ja 8 sekä 8 a § yhteensovittamista. Luopumistuen laskennassa ehdotetaan noudatettavan myös näiltä osin ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olleita säännöksiä. Perusmäärän yhteensovitus tehtäisiin kuitenkin nykyisten säännösten mukaisesti vain, jos kyseessä on sellainen TEL:n 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu peruseläke, johon sovelletaan ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olleita säännöksiä työeläkkeiden yhteensovituksesta. Perusmäärän yhteensovitusta ei tehtäisi tilanteessa, jossa henkilölle myönnetään sellainen peruseläke, johon ei sovelleta ennen vuotta 2005 voimassa olleita säännöksiä työeläkkeiden keskinäisestä yhteensovituksesta. Luopumistuen perusmäärän muuttuessa 65 vuoden iässä MYEL-vanhuuseläkkeeksi aikanaan yhteensovitettu perusmäärä säilyisi ennallaan. Kuten työeläkejärjestelmässäänkin, MYEL-vanhuuseläke yhteensovitettaisiin muiden vanhuuseläkkeiden tai muiden työeläkkeiden kanssa vain, mikäli kyseessä on sellainen TEL:n 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu peruseläke, johon sovelletaan ennen vuotta 2005 voimassa olleita säännöksiä yhteensovituksesta.

Lainkohdassa on lisäksi säännös perusmäärän tarkistamisesta TEL:n 9 §:n mukaisesti. Luopumistuen perusmäärä ehdotetaan vuoden 2005 alusta lukien tarkistettavan vuosit-

tain indeksillä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,2 ja hintatason muutoksen painokerroin on 0,8.

19 §. Lainkohdassa on säännökset luopumistuen täydennysosan määrittämisestä. Tätä osin ehdotetaan säädettäväksi, että täydennysosaa laskettaessa sovelletaan KEL:n 26 §:ää sellaisena kuin se oli voimassa ennen lain 639/2003 voimaantuloa. KEL:n 26 §:n 5 momenttia ulkomaisten jatkuvien etuuksien huomioon ottamisesta täydennysosaa määrätessä sovellettaisiin kuitenkin edelleen sellaisena kuin se oli voimassa ennen kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (547/1993) voimaantuloa.

Täydennysosa tarkistetaan kansaneläkeindeksillä. Lainkohdan 2 momentissa oleva viittaus ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi kansaneläkeindeksistä annettuun lakiin (456/2001), jolla on kumottu aikaisempi laki kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin (348/1956).

25 §. Lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että luopumistukea ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana luopumistuen saaja on ansiotyössä ja ansaitsee vähintään 523,61 euroa kuukaudessa (vuoden 2004 taso). Rajamäärä vastaa työttömyyseläkkeellä olevan henkilön ansiotulorajaa, josta säädetään TEL:n 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa sellaisena kuin se on voimassa lainmuutoksen johdosta vuoden 2005 alusta. Luopumistuella olevan henkilön ansiotuloraja on vuoden 2000 alusta lukien vastannut työttömyyseläkkeellä olevan henkilön ansiotulorajaa. Ehdotettu rajamäärä koskisi myös jo ennen lain voimaantuloa myönnettyjä luopumistukia. Muilta osin säännös säilyisi ennallaan.

Vuosina 1995—1999 myönnettyjen luopumistukien osalta luopujan ansiotuloraja muodostuu laissa säädetyistä määrästä ja luopujan luopumisen tapahtuessa vakiintuneesta ansiotulosta. Näissä tapauksissa luopumistuen saajalle on luopumistukipäätöksellä ilmoitettu hänelle määritetty kuukausittainen ansiotuloraja, joka on muodostunut vakiintuneesta ansiotulosta ja kaikille samansuuruisesta TEL:n 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyistä rajamäärästä kaksinkertaisena. Vakiintuneen ansiotulon osalta aikanaan teh-

tyä päätöstä ei ole tarkoitus lain voimaantullessa muuttaa, vaan ansiotulorajaan ehdotettava muutos koskisi vain sitä vakiintuneeseen ansiotuloon lisättävää osuutta, joka on ollut kaikille luopumistuen saajille samansuuruinen. Eläkelaitos huolehtisi siitä, että luopumistuensaaja saisi tiedon vuoden 2005 alusta lukien muuttuvasta ansiotulorajasta. Kirjallisesta hakemuksesta viljelijän olisi kuitenkin mahdollista saada valituskelpoinen päätös uudesta ansiotulorajasta. Tästä säädettäisiin ehdotetun lain voimaantulosäännöksessä.

40 §. Lainkohtaan ehdotetaan otettavaksi viittaus TEL:n 7 b §:ään, jossa on säännökset palkkakertoimesta. Edellä tarkoitettulla palkkakertoimella ehdotetaan lain voimaantulosta lukien tarkistettavaksi vuosittain luopujaa koskeva luopumistukilain 7 §:n 2 momentissa ja 25 §:n 1 momentissa säädetty ansiotuloraja. Lisäksi lainkohdassa oleva viittaus TEL:n 19 c §:n 2—7 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi TEL:n 19 §:n 2—6 ja 8 momenttiin lailla 885/2004 voimaan tulevien lainmuutosten johdosta.

1.2. Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Voimaantulosäännöksen 9 momenttia ehdotetaan muutettavaksi luopumistukilain mukaisia sukupolvenvaihdosluovutuksia koskevien ikärajojen muuttuessa vuoden 2005 alusta. Ehdotetun muutoksen mukaan oikeus niin sanottuun uinuvaan luopumistukeen 50 vuoden iässä säilyisi varsinaiseen luopumistukeen oikeutetun maatalousyrittäjän nuoremmalla puolisoilla tai maataloutta yhtymänä harjoittaneiden sisarusten nuoremmalla sisarusosakkaalla, edellyttäen, että vanhempi puolisoista tai vanhempi sisarusosakkaista on syntynyt vuonna 1949 tai sitä aikaisemmin ja että hän itse on syntynyt vuonna 1954 tai sitä aikaisemmin. Muutos ehdotetaan ulotettavaksi myös maatalousyrittäjien leskiin. Vuonna 1954 tai sitä aikaisemmin syntynyt maatalousyrittäjän leski säilyttäisi oikeuden uinuvaan luopumistukeen 50 vuoden iässä vuosina 2005 ja 2006 tapahtuvissa sukupolvenvaihdosluovutuksis-

sa.

1.3. Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä

15 §. Lainkohdan 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi luopumistukilain säännöksiä vastaavat säännökset siitä, että sukupolvenvaihdoseläkkeen perusmäärän määrittämisessä noudatettaisiin ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olleita TEL:n 7 g, 8 ja 8 a §:ssä olevia säännöksiä, jotka koskevat perusmäärän yhteensovittamista ja lapsikorotusta. Jos myönnettyyn TEL:n 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen soveltuvat 1 päivänä tammikuuta 2005 voimaan tulevat säännökset työeläkkeiden yhteensovittamisesta, perusmäärän yhteensovittamista ei tehtäisi.

24 §. Lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joilla sukupolvenvaihdoseläkettä saavan muita ansiotöitä koskeva ansiotuloraja määräytyisi osin vakiintuneen ansiotulon ja osin TEL:n 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa, sellaisena kuin se on laissa 634/2003, säädetyin rajamäärän perusteella. Lainkohtaan ehdotetaan muutettavaksi siten, että sukupolvenvaihdoseläkettä ei maksettaisi eläkkeensaajalle, joka ansaitsee vakiintuneen ansiotulonsa lisäksi vähintään 523,61 euroa kuukaudessa (vuoden 2004 taso). Muilta osin säännös säilyisi ennallaan. Sukupolvenvaihdoseläkkeensaajalle on aikanaan eläkepäätöksellä ilmoitettu hänelle määritetty kuukausittainen ansiotuloraja, joka on muodostunut vakiintuneesta ansiotulosta ja kaikille samansuuruisesta TEL:n 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyistä rajamäärästä kaksinkertaisena. Vakiintuneen ansiotulon osalta aikanaan tehtyä päätöstä ei ole tarkoitus lain voimaantullessa muuttaa, vaan ansiotulorajaan ehdotettava muutos koskisi vain sitä vakiintuneeseen ansiotuloon lisättävää osuutta, joka on ollut kaikille sukupolvenvaihdoseläkkeensaajille samansuuruinen. Eläkelaitos huolehtisi siitä, että sukupolvenvaihdoseläkkeensaaja saisi tiedon vuoden 2005 alusta noudatettavasta ansiotulorajasta. Tästä säädettäisiin ehdotetun lain voimaantulosäännöksessä.

43 §. Lainkohtaan ehdotetaan otettavaksi

viittaus TEL:n 7 b §:ssä säädettyyn palkkakertoimeen, jota sovellettaisiin 24 §:ssä säädettyyn euromääräiseen rajaan. Ensimmäinen tarkistus palkkakertoimella vuodelle 2005 tapahtuisi heti vuoden 2005 alusta lukien. Lisäksi lainkohdassa oleva viittaus TEL:n 19 c §:n 2—7 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi TEL:n 19 c §:n 2—6 ja 8 momenttiin lailla 885/2004 tehtyjen muutosten johdosta. Myös sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalla olisi kirjallisesta hakemuksesta mahdollista saada valituskelpoinen päätös uudesta ansiotulorajasta siten, kuin ehdotetun lain voimaantulosäännöksessä säädettäisiin.

1.4. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta

13 §. Lainkohdan 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi luopumistukilain säännöksiä vastaavat säännökset siitä, että luopumiskorvauksen perusmäärän laskennassa noudatettaisiin työntekijäin eläkelain 7 g, 8 ja 8 a §:ssä ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olleita säännöksiä, jotka koskevat perusmäärän yhteensovittamista ja lapsikorotusta. Jos myönnettyyn TEL:n 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen kuitenkin soveltuvat 1 päivänä tammikuuta 2005 voimaan tulevat säännökset työeläkkeiden yhteensovittamisesta, luopumiskorvauksen perusmäärän yhteensovittamista ei tehtäisi.

37 §. Lainkohdassa oleva viittaus TEL:n 19 c §:n 2—7 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi TEL:n 19 c §:n 2—6 ja 8 momenttiin lailla 885/2004 tehtyjen muutosten johdosta.

2. Voimaantulo

Lakien ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005. Ehdotettu ajankohta säilyttäisi luopumistuen perusteen selkeän ja johdonmukaisen määräytymisen. Luopumistukilain voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi soveltamissäännös, joka koskee eläkkeiden indeksitarkistamista. Lain 18 §:n 3 momentissa olevaa säännöstä työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) 9 §:n soveltamisesta luopumistuen perusmäärän tarkistamiseen sovellettaisiin

myös niihin luopumistukiin, joissa luopuminen on tapahtunut ennen lain voimaantuloa. Voimaantulosäännökseen ehdotetaan lisäksi otettavaksi soveltamissäännös, joka koskisi lain voimaantulon jälkeen myönnettävien luopumistukien laskennassa huomioon otettavaa MYEL-työtuloa. Soveltamissäännöksen mukaan lain voimaantulon jälkeiseen aikaan kohdistuvat MYEL-työtulot otettaisiin eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa huomioon sen määräisinä kuin ne ovat olleet maatalousyrittäjille maksuunpantujen vakuutusmaksujen perusteena, ellei lailla 637/2003 muutetusta MYEL:n 8 i §:n 3 momentista muuta johdu. Mainitussa lainkohdassa on säännökset maksamattomien vakuutusmaksujen vaikutuksesta eläkkeen perusteena olevaan työtuloon vuoden 2005 alusta lukien.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi siitä, että luopumistukilain 7 §:n 2 momentissa mainittua rajamäärää sovelletaan niihin luopumisiin, jotka ovat tapahtuneet 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen. Luopumistukilain 25 §:n 1 momentissa mainittua 523,61 euron suuruista rajamäärää ehdotetaan sovellettavaksi myös jo ennen lain voimaantuloa myönnettyihin luopumistukiin ja sukupolvenvaihdoseläkkeisiin. Koska vuosia 1995—1999 koskeneessa luopumistukijärjestelmässä ansiotuloraja määritettiin yksilöllisesti henkilön luopumista edeltäneen vakiintuneen ansiotulon sekä TEL:n 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn rajamäärän perusteella, lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi laskentasäännökset edellä mainitun rajan määrittämisestä lain voimaantullessa niissä tapauksissa joissa luopuminen on tapahtunut 1 päivänä tammikuuta 1995 ja 31 päivänä joulukuuta 1999 välisenä aikana. SPVEL:iin ehdotetaan otettavaksi vastaavat soveltamissäännökset ansiotulorajan tarkistamisesta lain voimaantullessa.

3. Säättämisyjärjestys

Yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöä koskevat lainmuutokset on käsitelty tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Näihin lainmuutoksiin sisältyy myös maksussa olevien eläkkeiden indeksitarkistamista koske-

vat lainmuutokset, jotka koskevat myös jo ennen lain voimaantuloa myönnettyjä eläkeitä. Luopumistukeen ja sitä edeltäviin luopumisjärjestelmiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat indeksitarkistamista koskevat muutokset. Muilla luopumistukeen ehdotetuilla lainmuutoksilla on tarkoitus varmistaa se, että luopumistuki määritettäisiin koko järjestelmän soveltamisjakson ajan eli vuosina 2003—2006 samalla tavalla. Ehdotetuilla muutoksilla ei siten heikennettäisi sitä eläkeoikeutta, jonka luopuja saisi nykysäännösten mukaisesti.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 192/2004 vp). Mainitussa lakiesityksessä on ehdotuksia, joiden toteutuminen

ja voimaantulo voivat vaikuttaa tämän esityksen lakiehdotusten sisältöön lähinnä niiden lainkohtien osalta, jotka sisältävät viittauksia ksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön.

Samoin Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys kansaneläkkeen tasokorotusta koskeväksi lainsäädännöksi (HE 176/2004), johon sisältyy ehdotus kansaneläkkeen täydennysosan korottamisesta. Ehdotus voi toteutuessaan vaikuttaa tämän esityksen lakiehdotusten sisältöön siltä osin, kuin luopumistuen ja sukupolvenvaihdoseläkkeen perusmäärä määräytyy kansaneläkkeen määrän mukaan ja luopumistukea ja sukupolvenvaihdoseläkettä koskevia lakeja ehdotetaan niihin sisältyvien viittaussäännösten johdosta muutettavaksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset.

1.

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 7 §:n 2 momentti, 18 §, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 25 §:n 1 momentti ja 40 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 2 momentti laissa 593/2002, 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 1 momentti ja 25 §:n 1 momentti laissa 1326/1999 sekä 40 §:n 1 momentti laissa 1183/2003, seuraavasti:

7 §

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja lopettaa myös muut kuin 1 momentissa tarkoitetut ansiotyöt tai että hänen ansiotulonsa näistä muista töistä voidaan arvioida olevan alle 523,61 euroa kuukaudessa. Tällöin tulona ei kuitenkaan pidetä sosiaalihuoltolaissa (710/1982) tarkoitettua omaishoidon tukea eikä perhehoitajalaissa (312/1992) tarkoitettua palkkiota. Edellä 5 §:n 2, 3 tai 4 momentissa tarkoitettu tapauksessa nuoremman aviopuolison, lesken tai yhtymän nuoremman osakkaan tulee lopettaa tai vähentää ansiotyötään viimeistään silloin, kun hän täyttää luopumistuen suorittamisen ikää koskevan edellytyksen.

joka perustuu maatalousyrittäjän työ- tai virkasuhteeseen taikka muuhun kuin maatalousyrittäjien eläkelaisa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan.

Perusmäärään sovelletaan työntekijäin eläkelain 7 g, 8 ja 8 a §:ää sellaisina kuin ne olivat työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Perusmäärän yhteensovituksessa ei kuitenkaan oteta huomioon sellaista työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä, johon sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä yhteensovituksesta.

Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

19 §

18 §
Luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se maatalousyrittäjien eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Perusmäärään sovelletaan maatalousyrittäjien eläkelain säännöksiä, lain 8 i §:n 3 momenttia lukuun ottamatta, sellaisina kuin ne olivat maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain (637/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa.

Perusmäärän suuruutta määrittäessä ei oteta huomioon sellaista oikeutta eläkkeeseen,

Luopumistuen täydennysosa on yhtä suuri kuin se kansaneläke, joka luopujalle olisi myönnetty, jos hänellä luopumistuen alkaessa olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeenä myönnettyyn kansaneläkkeeseen. Täydennysosaa laskettaessa sovelletaan kansaneläkelain säännöksiä sellaisina kuin ne olivat kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (639/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Täydennysosaa laskettaessa ei kuitenkaan sovelleta, mitä mainitun lain 25 b §:ssä ja 28 §:n 1 momentissa säädetään. Sen estämättä, mitä edellä säädetään, täydennysosaa määrittäessä sovelletaan kansaneläkelain 26 §:n 5 momenttia sellaisena kuin se oli kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain

(547/1993) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Täydennysosaa laskettaessa sovelletaan, mitä kansaneläkelaisissa säädetään eläkkeen määräytymisestä puolisoille myös silloin, kun kysymys on tämän lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Sen jälkeen kun luopumistuki on myönnetty, täydennysosan määrää tarkistetaan vain viimeksi mainitun lain 32 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen perhesuhteiden muutoksen johdosta.

Täydennysosa tarkistetaan indeksillä siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

25 §

Luopumistukea ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana luopumistuen saaja on ansiotyössä ja ansaitsee vähintään 523,61 euroa kuukaudessa. Tällöin ei tulona oteta huomioon 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua tuloa, jota ei lueta ansiotyöstä saaduksi tuloksi luopumistukea myönnettäessäkään.

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 7 b, 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa, 19 c §:n 2—6 ja 8 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2005.

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa mainittua rajamäärää sovelletaan, jos luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen.

Sen estämättä, mitä tämän lain 18 §:n 1 momentissa säädetään maatalousyrittäjien eläkelain säännösten soveltamisesta perus-

määrää määrättäessä, tämän lain voimaantulon jälkeiseen aikaan kohdistuvat maatalousyrittäjien eläkelain 8 ja 8 a—8 h §:n mukaisesti määräytyvät vahvistetut työtulot otetaan eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa huomioon sen määräisinä kuin ne ovat olleet maatalousyrittäjälle maksuunpantujen vakuutusmaksujen perusteena, jollei maatalousyrittäjien eläkelain 8 i §:n 3 momentista, sellaisena kuin se on laissa 637/2003, muuta johdu.

Tämän lain 18 §:n 3 momentin säännöstä työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) 9 §:n soveltamisesta luopumistuen perusmäärän tarkistamiseen sovelletaan myös niihin luopumistukiin, joissa luopuminen on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain 25 §:n 1 momentissa mainittua rajamäärää sovelletaan myös luopumistukiin, jotka on myönnetty ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneen luopumisen perusteella. Jos luopuminen on tapahtunut aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 1995 ja viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1999, 25 §:n 1 momenttia sovelletaan sellaisena kuin se oli lain 1326/1999 voimaan tullessa voimassa olleessa laissa, mutta siten, että luopumistukea ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana sen saaja on ansiotyössä, jos hän ansaitsee luopumisen tapahtuessa vakiintuneen ansiotulonsa lisäksi kuukaudessa vähintään 523,61 euroa. Tämän lain tullessa voimaan mainittu rajamäärä määritetään vuoden 2004 tasoon siten, että luopumistuen saajalle luopumistuen myöntämisen yhteydessä määritellyn kuukausittaisen ansiotulorajan osana oleva vakiintunut ansiotulo ennen luopumista ensin tarkistetaan vuoden 2004 tasolle soveltaen työntekijäin eläkelain 9 §:ää sellaisena kuin se oli lain 634/2003 voimaan tullessa voimassa olleessa laissa ja sen jälkeen määrään lisätään 523,61 euroa. Näin määritettyä rajamäärää tarkistetaan lain voimaantulosta lukien työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitettulla palkkakertoimella.

Maatalousyrittäjälle on annettava päätös tämän lain 25 §:n 1 momentissa säädetyn rajamäärän muuttamisesta tämän lain säännösten mukaiseksi, jos hän pyytää sitä kirjallisesti eläkelaitokselta.

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa ja 25 §:n 1

momentissa mainitut rahamäärät vastaavat työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta 12 päivänä heinäkuuta 2002 annetun lain (593/2002) voimaantulosäännöksen 9 momentti seuraavasti:

 Jos luopujina ovat maataloutta yhtymän luokun harjoittaneet sisarukset ja yhtymän osakkaista vanhempi täyttää 8 momentissa säädetyt edellytykset, on yhtymän nuoremmalla osakkaalla oikeus luopumistukeen, jos hän on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 50 vuotta. Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta tässä momentissa ja 8 momentissa tarkoitetuille luopujille ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä. Sen estämättä, mitä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään luopujan ikärajasta luopumisen tapahtuessa vuosina 2005 tai 2006, sovelletaan tämän voimaantulosäännöksen ikäraja koskevia säännöksiä myös vuonna 1949 tai sitä ennen syntyneeseen luopujaan. Hänen kanssaan maataloutta harjoittaneeseen, vuonna 1954 tai sitä ennen

syntyneeseen nuorempaan aviopuolisoonsa eikä 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuun yhtymän nuorempaan osakkaaseen sovelletaan vastavasti tämän momentin ja 8 momentin säännöksiä 50 vuoden ikärajasta. Näitä säännöksiä ikärajasta sovelletaan myös vuonna 1954 tai sitä ennen syntyneeseen 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun maatalousyrittäjän leskeen vuosina 2005 ja 2006 tapahtuvissa 9 §:n mukaisissa sukupolvenvaihdosluovutuksissa.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 15 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 43 §:n 1 momentti laissa 1181/2003, seuraavasti:

15 §

Perusmäärään sovelletaan työntekijäin eläkelain 7 g, 8 ja 8 a §:ää sellaisina kuin ne olivat työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Perusmäärän yhteensovituksessa ei kuitenkaan oteta huomioon sellaista työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä, johon sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä yhteensovituksista. Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

24 §

Sukupolvenvaihdoseläkettä ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ja ansaitsee luovutuksen tapahtuessa vakiintuneen ansiotulonsa lisäksi kuukaudessa vähintään 523,61 euroa. Vakiintuneena ansiotulona pidetään eläkkeensaajan muusta kuin maatilataloudesta saaman valtion verotuksessa veronalaisen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisella indeksillä tarkistettua ansiotulon keskiarvoa viideltä viimeiseltä kalenterivuodelta ennen luovutusta. Tällöin ei oteta huomioon tuloa, jota 5 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla on pidetty maatilatalouden harjoittamiseen välillisesti liittyvänä tulona.

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolven-

vaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 7 b, 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa, 19 c §:n 2—6 ja 8 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tämän lain tullessa voimaan tämän lain 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu rajamäärä määritetään vuoden 2004 tasoon siten, että eläkkeensaajalle sukupolvenvaihdoseläkkeen myöntämisen yhteydessä määritellyn kuukausittaisen ansiotulorajan osana oleva vakiintunut ansiotulo ennen luopumista ensin tarkistetaan vuoden 2004 tasolle soveltaen työntekijäin eläkelain 9 §:ää sellaisena kuin se oli lain 634/2003 voimaan tullessa voimassa olleessa laissa ja sen jälkeen määrään lisätään 523,61 euroa. Näin määritettyä rajamäärää tarkistetaan lain voimaantulosta lukien työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitettua palkkakertoimella.

Maatalousyrittäjälle on annettava päätös tämän lain 24 §:n 1 momentissa säädetyn rajamäärän muuttamisesta tämän lain säännösten mukaiseksi, jos hän pyytää sitä kirjallisesti eläkelaitokselta.

Tämän lain 24 §:n 1 momentissa mainittu rahamäärä vastaa työntekijäin eläkelain

7 b §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä

4.

Laki**maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 13 §:n 3 momentti, 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 37 §:n 1 momentti laissa 1182/2003, seuraavasti:

13 §

Perusmäärään sovelletaan työntekijäin eläkelain 7 g, 8 ja 8 a §:ää sellaisina kuin ne olivat työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Perusmäärän yhteensovituksessa ei kuitenkaan oteta huomioon sellaista työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä, johon sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä yhteensovituksesta.

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa, 19 c §:n 2—6 ja 8 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200__.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Juha Korkeaoja*

1.

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 7 §:n 2 momentti, 18 §, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 25 §:n 1 momentti ja 40 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 2 momentti laissa 593/2002, 118 §:n 3 momentti, 19 §:n 1 momentti ja 25 §:n 1 momentti edellä mainitussa laissa 1326/1999 sekä 40 §:n 1 momentti laissa 1183/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja lopettaa myös muut kuin 1 momentissa tarkoitetut ansiotyöt tai että hänen ansiotulonsa näistä muista töistä voidaan arvioida kuukaudessa pienemmiksi kuin työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu määrä kaksinkertaisena. Tällöin tulona ei kuitenkaan pidetä sosiaalihuoltolaissa (710/1982) tarkoitettua omaishoidon tukea eikä perhehoitajalaissa (312/1992) tarkoitettua palkkiota. Edellä 5 §:n 2, 3 tai 4 momentissa tarkoitettussa tapauksessa nuoremman aviopuolison, lesken tai yhtymän nuoremman osakkaan tulee lopettaa tai vähentää ansiotyötään viimeistään silloin, kun hän täyttää luopumistuen suorittamisen ikää koskevan edellytyksen.

18 §

Luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se maatalousyrittäjien eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen.

Ehdotus

7 §

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja lopettaa myös muut kuin 1 momentissa tarkoitetut ansiotyöt tai että hänen ansiotulonsa näistä muista töistä voidaan arvioida *olevan alle 523,61 euroa kuukaudessa*. Tällöin tulona ei kuitenkaan pidetä sosiaalihuoltolaissa (710/1982) tarkoitettua omaishoidon tukea eikä perhehoitajalaissa (312/1992) tarkoitettua palkkiota. Edellä 5 §:n 2, 3 tai 4 momentissa tarkoitettussa tapauksessa nuoremman aviopuolison, lesken tai yhtymän nuoremman osakkaan tulee lopettaa tai vähentää ansiotyötään viimeistään silloin, kun hän täyttää luopumistuen suorittamisen ikää koskevan edellytyksen.

18 §

Luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se maatalousyrittäjien eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen.

Perusmäärän suuruutta määrättäessä ei oteta huomioon sellaista oikeutta eläkkeeseen, joka perustuu maatalousyrittäjän työtai virkasuhteeseen taikka muuhun kuin maatalousyrittäjien eläkelaiissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan *eikä sitä määrättäessä sovelleta, mitä maatalousyrittäjien eläkelain 8 i §:n 3 momentissa on säädetty.*

Perusmäärään sovelletaan, *mitä* työntekijäin eläkelain 7 g, 8 ja 8 a §:ssä säädetään. Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

19 §

Luopumistuen täydennysosa on yhtä suuri kuin se kansaneläke, joka luopujalle olisi myönnetty, jos hänellä luopumistuen alkaessa olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeenä myönnettyyn kansaneläkkeeseen. Täydennysosaa laskettaessa ei kuitenkaan sovelleta, mitä kansaneläkelain 25 b §:ssä ja 28 §:n 1 momentissa säädetään. Täydennysosaa laskettaessa sovelletaan, mitä kansaneläkelaiissa on säädetty eläkkeen määräytymisestä puolisoille myös silloin, kun kysymys on tämän lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Täydennysosaa määrättäessä sovelletaan kansaneläkelain 26 §:n 5 momenttia sellaisena kuin se oli *voimassa* kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (547/1993) tullessa voimaan. Sen jälkeen kun luopumistuki on myönnetty, täydennysosan määrää tarkistetaan vain sanotun lain 32 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen per-

Perusmäärään sovelletaan maatalousyrittäjien eläkelain säännöksiä, lain 8 i §:n 3 momenttia lukuun ottamatta, sellaisina kuin ne olivat maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain (637/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa.

Perusmäärän suuruutta määrättäessä ei oteta huomioon sellaista oikeutta eläkkeeseen, joka perustuu maatalousyrittäjän työtai virkasuhteeseen taikka muuhun kuin maatalousyrittäjien eläkelaiissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan.

Perusmäärään sovelletaan työntekijäin eläkelain 7 g, 8 ja 8 a §:ää sellaisina kuin ne olivat työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Perusmäärän yhteensovituksessa ei kuitenkaan oteta huomioon sellaista työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä, johon sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä yhteensovituksesta.

Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään

19 §

Luopumistuen täydennysosa on yhtä suuri kuin se kansaneläke, joka luopujalle olisi myönnetty, jos hänellä luopumistuen alkaessa olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeenä myönnettyyn kansaneläkkeeseen. Täydennysosaa laskettaessa sovelletaan kansaneläkelain säännöksiä sellaisina kuin ne olivat kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (639/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Täydennysosaa laskettaessa ei kuitenkaan sovelleta, mitä mainitun lain 25 b §:ssä ja 28 §:n 1 momentissa säädetään. *Sen estämättä, mitä edellä säädetään, täydennysosaa määrättäessä sovelletaan kansaneläkelain 26 §:n 5 momenttia sellaisena kuin se oli kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (547/1993) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa.* Täydennysosaa laskettaessa sovelletaan, mitä kansaneläkelaiissa *säädetään* eläkkeen

hesuhteiden muutosten johdosta.

Täydennysosa tarkistetaan yleisten elinkustannusten muutosten mukaan siten kuin kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) säädetään.

25 §

Luopumistukea ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana luopumistuen saaja on ansiotyössä ansaiten vähintään työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun määrän kaksinkertaisena kuukaudessa. Tällöin ei tulona oteta huomioon 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua tuloa, jota ei lueta ansiotyöstä saaduksi tuloksi luopumistukea myönnettäessä.

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19 c §:n 2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

määräytymisestä puolisoille myös silloin, kun kysymys on tämän lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Sen jälkeen kun luopumistuki on myönnetty, täydennysosan määrää tarkistetaan vain viimeksi mainitun lain 32 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen perhesuhteiden muutoksen johdosta.

Täydennysosa tarkistetaan *indeksillä siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001)* säädetään.

25 §

Luopumistukea ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana luopumistuen saaja on ansiotyössä *ja ansaitsee* vähintään 523,61 euroa kuukaudessa. Tällöin ei tulona oteta huomioon 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua tuloa, jota ei lueta ansiotyöstä saaduksi tuloksi luopumistukea myönnettäessä.

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 7 b, 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 j §:ssä, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa, 19 c §:n 2—6 ja 8 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa mainittua rajamäärää sovelletaan, jos luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen.

Sen estämättä, mitä tämän lain 18 §:n 1 momentissa säädetään maatalousyrittäjien eläkelain säännösten soveltamisesta perus-

määrää määrättäessä, tämän lain voimaantulon jälkeiseen aikaan kohdistuvat maatalousyrittäjien eläkelain 8 ja 8 a—8 h §:n mukaisesti määräytyvät vahvistetut työtulot otetaan eläkkeen perusteena olevaa työtuloa laskettaessa huomioon sen määräisinä kuin ne ovat olleet maatalousyrittäjälle maksuunpantujen vakuutusmaksujen perusteena, jollei maatalousyrittäjien eläkelain 8 i §:n 3 momentista, sellaisena kuin se on laissa 637/2003, muuta johdu.

Tämän lain 18 §:n 3 momentin säännöstä työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) 9 §:n soveltamisesta luopumistuen perusmäärän tarkistamiseen sovelletaan myös niihin luopumistukiin, joissa luopuminen on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain 25 §:n 1 momentissa mainittua rajamäärää sovelletaan myös luopumistukiin, jotka on myönnetty ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneen luopumisen perusteella. Jos luopuminen on tapahtunut aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 1995 ja viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1999, 25 §:n 1 momenttia sovelletaan sellaisena kuin se oli voimassa lain 1326/1999 voimaan tullessa voimassa olleessa laissa, mutta siten, että luopumistukea ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana sen saaja on ansiotyössä, jos hän ansaitsee luopumisen tapahtuessa vakiintuneen ansiotulonsa lisäksi kuukaudessa vähintään 523,61 euroa. Tämän lain tullessa voimaan mainittu rajamäärä määritetään vuoden 2004 tasoon siten, että luopumistuen saajalle luopumistuen myöntämisen yhteydessä määritellyn kuukausittaisen ansiotulorajan osana oleva vakiintunut ansiotulo ennen luopumista ensin tarkistetaan vuoden 2004 tasolle soveltaen työntekijäin eläkelain 9 §:ää sellaisena kuin se oli lain 634/2003 voimaan tullessa voimassa olleessa laissa ja sen jälkeen määrään lisätään 523,61 euroa. Näin määritettyä rajamäärää tarkistetaan lain voimaantulosta lukien työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitettulla palkkakertoimella.

Maatalousyrittäjälle on annettava päätös tämän lain 25 §:n 1 momentissa säädetyn rajamäärän muuttamisesta tämän lain säännösten mukaiseksi, jos hän pyytää sitä kirjallisesti eläkelaitokselta.

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa ja 25 §:n 1 momentissa mainitut rahamäärät vastaavat työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitettua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä heinäkuuta 2002 maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (593/2002) voimaantulosäännöksen 9 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Jos luopujina ovat maataloutta yhtymän lukuun harjoittaneet sisarukset ja yhtymän osakkaista vanhempi täyttää 8 momentissa säädetty edellytykset, on yhtymän nuoremmalla osakkaalla oikeus luopumistukeen, jos hän on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 50 vuotta. Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta tässä momentissa ja *edellä* 8 momentissa tarkoitetuille luopujille ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä. Sen estämättä, mitä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään luopujan ikärajasta luopumisen tapahtuessa vuosina 2005 tai 2006, sovelletaan tämän voimaantulosäännöksen ikäraja koskevia määräyksiä myös vuonna 1949 syntyneeseen luopujaan. Hänen kanssaan maataloutta harjoittaneeseen nuorempaan aviopuolisooson sekä 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuun yhtymän nuorempaan osakkaaseen sovelletaan vastaavasti tässä ja *edellä* 8 momentissa säädettyä määrystä 50 vuo-

Ehdotus

Jos luopujina ovat maataloutta yhtymän lukuun harjoittaneet sisarukset ja yhtymän osakkaista vanhempi täyttää 8 momentissa säädetty edellytykset, on yhtymän nuoremmalla osakkaalla oikeus luopumistukeen, jos hän on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 50 vuotta. Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta tässä momentissa ja 8 momentissa tarkoitetuille luopujille ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä. Sen estämättä, mitä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään luopujan ikärajasta luopumisen tapahtuessa vuosina 2005 tai 2006, sovelletaan tämän voimaantulosäännöksen ikäraja koskevia *säännöksiä* myös vuonna 1949 *tai sitä ennen* syntyneeseen luopujaan. Hänen kanssaan maataloutta harjoittaneeseen, *vuonna 1954 tai sitä ennen syntyneeseen* nuorempaan aviopuolisooson sekä 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuun yhtymän nuorempaan osakkaaseen sovelletaan vastaavasti *tämän mo-*

den ikäraajasta.

mentin ja 8 momentin säännöksiä 50 vuoden ikäraajasta. Näitä säännöksiä ikäraajasta sovelletaan myös vuonna 1954 tai sitä ennen syntyneeseen 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun maatalousyrittäjän leskeen vuosina 2005 ja 2006 tapahtuvissa 9 §:n mukaisissa sukupolvenvaihdosluovutuksissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 15 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 43 §:n 1 momentti laissa 1181/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

15 §

Perusmäärään sovelletaan, mitä työntekijäin eläkelain 7 c, 8 ja 8 a §:ssä on säädetty. Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

Ehdotus

15 §

Perusmäärään sovelletaan työntekijäin eläkelain 7 g, 8 ja 8 a §:ää sellaisina kuin ne olivat työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Perusmäärän yhteensovituksessa ei kuitenkaan oteta huomioon sellaista työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä, johon sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä yhteensovituksesta. Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään.

24 §

Sukupolvenvaihdoseläkettä ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ja ansaitsee luovutuksen tapahtuessa vakiintuneen ansiotulonsa lisäksi kuukaudessa vähintään työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun markkamäärän kaksinkertaisena. Vakiintuneena ansiotulona pidetään eläkkeensaajan muusta kuin maatilataloudesta saaman valtion verotuksessa veronalaisen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisella indeksillä tarkistetun ansiotulon keskiarvoa viimeiseltä kalenterivuodelta ennen luovutusta. Tällöin ei oteta huomioon tuloa, jota 5 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla on pidetty maatilatalouden harjoittamiseen välillisesti liittyvänä tulona.

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa, 19 c §:n 2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 §:ssä, 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

24 §

Sukupolvenvaihdoseläkettä ei makseta kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ja ansaitsee luovutuksen tapahtuessa vakiintuneen ansiotulonsa lisäksi kuukaudessa vähintään 523,61 euroa. Vakiintuneena ansiotulona pidetään eläkkeensaajan muusta kuin maatilataloudesta saaman valtion verotuksessa veronalaisen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisella indeksillä tarkistetun ansiotulon keskiarvoa viideltä viimeiseltä kalenterivuodelta ennen luovutusta. Tällöin ei oteta huomioon tuloa, jota 5 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla on pidetty maatilatalouden harjoittamiseen välillisesti liittyvänä tulona.

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 7 b, 8 g, 9 ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa, 19 c §:n 2—6 ja 8 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tämän lain tullessa voimaan tämän lain 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu rajamäärä määritetään vuoden 2004 tasoon siten, että eläkkeensaajalle sukupolvenvaihdoseläkkeen myöntämisen yhteydessä määritellyn kuukausittaisen ansiotulorajan osana oleva vakiintunut ansiotulo ennen luopumista ensin tarkistetaan vuoden 2004 tasolle soveltaen työntekijäin eläkelain 9 §:ää sellaisena kuin se oli lain 634/2003 voimaan tullessa voimassa olleessa laissa ja sen jälkeen määrään lisätään 523,61 euroa. Näin määritettyä rajamäärää tarkistetaan lain voi-

maantulosta lukien työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Maatalousyrittäjälle on annettava päätös tämän lain 24 §:n 1 momentissa säädetyn rajamäärän muuttamisesta tämän lain säännösten mukaiseksi, jos hän pyytää sitä kirjallisesti eläkelaitokselta.

Tämän lain 24 §:n 1 momentissa mainittu rahamäärä vastaa työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 13 §:n 3 momentti, 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 37 §:n 1 momentti laissa 1182/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Perusmäärään sovelletaan, mitä työntekijäin eläkelain 7 c, 8 ja 8 a §:ssä säädetään.

Perusmäärään sovelletaan työntekijäin eläkelain 7 g, 8 ja 8 a §:ää sellaisina kuin ne olivat työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Perusmäärän yhteensovituksessa ei kuitenkaan oteta huomioon sellaista työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä, johon sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olevia säännöksiä yhteensovituksesta.

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9 ja

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 9 ja

10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19 c §:n 2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

---

10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 a §:n 1 momentissa, 17 b—17 d §:ssä, 17 f §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 17 h §:ssä, 17 i §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 17 k §:n 2—4 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa, 19 c §:n 2—6 ja 8 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 ja 19 b §:ssä ja 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä
kuuta 200.
